

בבית המשפט העליון

רע"פ 3589/14

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: שרון לוזון

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, מיום 30.1.2014, בעפ"ג 28935-11-13, שניתן על-ידי כב' השופטים: ד' ברלינר – נשיאה; ג' קרא – סג"נ; מ' סוקולוב

בשם המבקש: עו"ד גבי לסקי

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטים: ד' ברלינר – נשיאה; ג' קרא – סג"נ; מ' סוקולוב), בעפ"ג 28935-11-13, מיום 30.1.2014, בגדרו התקבל ערעורה של המשיבה על פסק דינו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופטת ד' שריזלי), בת"פ 2552-07-11, מיום 1.10.2013.

רקע והליכים קודמים

2. מעובדות כתב האישום המתוקן אשר הוגש נגד המבקש עולה, כי הוא נמנה על ארגון "כוח לעובדים", וביום 10.10.2010, הוא נכח בכנס שארגן ארגון זה בסמינר הקיבוצים בתל אביב. בעת עריכת הכנס נכח במקום גם שאול אידה (להלן: המתלונן), אשר חילק פליירים מטעמו של ארגון נגדי. בעקבות זאת, התפתחו בין המבקש לבין המתלונן "חילופי דברים" שבמהלכם הכה המבקש באמצעות אגרופו בראשו של המתלונן, וגרם לתזוזה של השן הימנית קדמית שלו. בעקבות הפגיעה בו, נזקק המתלונן לטיפול ומעקב רפואי.

בגין מעשים אלה, יוחסה למבקש עבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, לפי סעיף 380 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

3. ביום 14.2.2013, הורשע המבקש, על יסוד הודייתו, בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום המתוקן.

ביום 1.10.2013, ניתן גזר דינו של המבקש. בפתח הדברים, סקר בית משפט השלום את האמור בתסקיר שירות המבחן, ממנו עלה כי המבקש עוסק בהוראה ובפעילות ציבורית שונה, ובכלל זאת כיהן כחבר מועצת העיר תל אביב-יפו וכיו"ר אסיפת הנציגים של הארגון "כוח לעובדים". עוד צוין, כי שירות המבחן התרשם שמדובר באדם נורמטיבי ושומר חוק, שאינו מפגין דפוסים אלימים ונטול עבר פלילי, כאשר האירוע מושא כתב האישום הינו בגדר "חריג להתנהלותו". בנסיבות אלה, המלצת שירות המבחן הייתה להטיל על המבקש צו של"צ בהיקף של 140 שעות, ולבטל את הרשעתו של המבקש.

בית המשפט המשיך ופירט את חומרת המעשה בו הורשע המבקש, שיש בו משום פגיעה בערך שלמות הגוף, ועמד על כך שנסיבות התקיפה, אשר בוצעה במהלכו של כנס חברתי כנגד אדם אחר בעל עמדה שונה, פגעו למעשה בעקרון חופש הביטוי. עם זאת, קבע בית משפט השלום כי במקרה דנן יש להקל משמעותית במידת עונשו של המבקש, באופן החורג לקולא ממתחם הענישה ההולם את מעשיו, וזאת נוכח ממצאיו החיוביים של שירות המבחן. בית משפט השלום ציין, בהקשר זה, כי אף הוא סבור כי מדובר "באזרח חיובי, משכיל ובר דעת, איש פעלים שהתנהלותו מתונה, התורם מזמנו ומרצו לחברה", והוסיף כי ניכר שהתקיפה הייתה בגדר "כישלון חד פעמי", עליו מתחרט המבקש. עוד ציין בית משפט השלום, כי ההרשעה הפלילית עלולה למנוע את העסקתו של המבקש במסגרות אקדמיות, ולפגוע בפעילותו הציבורית. בהתחשב בכל אלה, מצא בית משפט השלום כי יש לבטל את הרשעתו של המבקש, ולהטיל עליו של"צ בהיקף של 150 שעות. נקבע בנוסף, כי המבקש יפצה את המתלונן בסכום של 4,000 ש"ח.

4. המשיבה ערערה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו על גזר דינו של בית משפט השלום, וטענה כי לא היה מקום להימנע מהרשעתו של המבקש. ביום 30.1.2014, קיבל בית המשפט המחוזי את ערעורה של המשיבה. בפסק דינו, עמד בית המשפט המחוזי על החומרה הטמונה במעשיו של המבקש, אשר עבר "עבירות אלימות מובהקות וקשה", שאין לה מקום על דרך הכלל, ובפרט בכנס חברתי הפתוח להשתתפותו

של הציבור הרחב, על שלל עמדותיו ודעותיו. בית המשפט המחוזי נדרש לשאלה האם בנסיבות העניין, היה מוצדק לסיים את ההליך בלא הרשעה, חרף הודייתו של המבקש במעשה המיוחס לו. נקבע, בעניין זה, כי אין בדמותו החיובית של המבקש, ובכך שמדובר באירוע חריג שאינו מייצג את אורחות חייו, על-מנת להצדיק את ביטול הרשעתו. בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע, כי המבקש לא הצליח להראות כי מתקיימים בעניינו שני הקריטריונים המצדיקים אי-הרשעה. כך, לעניין הנזק הנובע מההרשעה, נקבע כי לא הובאה כל ראיה המצביעה על-כך שבעקבות הרשעתו הוא לא יוכל להמשיך ולשמש כמורה ומרצה במוסדות שונים או כאיש ציבור. כל שעלה בידי המבקש להראות הוא כי הרשעתו מונעת ממנו להשתלב במיזם חינוכי מסוים בתיכון "אנקורי". בנוסף לכך, נקבע כי בשים לב לסוג העבירה בה מדובר, והנסיבות בהן היא התבצעה, אין אפשרות לוותר על הרשעתו של המבקש. לפיכך, הרשיע בית המשפט המחוזי את המבקש בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום. גזר הדין בעניינו של המבקש נותר על כנו.

בקשת רשות הערעור

5. המבקש הגיש בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי. נטען, כי עניינו של המבקש מעלה שאלה משפטיות הנוגעות להרחבת ההלכה שנקבעה במסגרתו של ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997) (להלן: עניין כתב), באופן שניתן יהיה לסיים הליך באי-הרשעה אף מבלי שיוכח נזק קונקרטי לנאשם. מעבר לכך, טען המבקש כי בית המשפט המחוזי שגה כאשר קבע כי הוא לא עמד בנטל להצביע על נזק קונקרטי, וציין כי הרשעתו בדין מביאה לכך שהוא לא יוכל ללמד בתיכון "אנקורי" או לשוב ולהיבחר למועצת עיריית תל אביב-יפו. עוד טען המבקש, כי לנוכח פעילותו הציבורית הענפה ותרומתו בתחומי החינוך, יש לקבל את בקשתו גם משיקולי צדק כלפיו.

דיון והכרעה

6. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה של הבקשה להידחות.

7. הלכה היא מלפנינו כי בקשות רשות ערעור תתקבלנה בצמצום ואך במקרים המעלים שאלה משפטיות כבדת משקל או סוגיה עקרונית רחבת היקף, החורגת מעניינם של הצדדים לבקשה, וכן במקרים חריגים בהם נגרם עיוות דין למבקש או קיימים

שיקולי צדק כלפיו (רע"פ 3667/14 קרדי נ' מדינת ישראל (1.6.2014); רע"פ 2263/13 אבגי נ' מדינת ישראל (28.4.2014); רע"פ 2200/14 רוט נ' מדינת ישראל (24.4.2014)). מזיקוק טענותיו של המבקש עולה, כי חרף האצטלה העקרונית בה נעטפה בקשת רשות הערעור, הרי שהלכה למעשה הבקשה נוגעת ליישומם של המבחנים שנקבעו בעניין כתב על נסיבות עניינו הפרטני של המבקש. טענות מעין אלה אינן מעלות כל שאלה משפטית עקרונית או סוגיה עקרונית רחבת היקף המצדיקות עריכת דיון ב"גלגול שלישי". בנוסף, לא מצאתי כי נגרם למבקש עיוות דין או כי קיימים שיקולי צדק כלפיו, המצדיקים היעדרות לבקשתו.

8. למעלה מן הצורך, אתייחס לעיקר טענותיו של המבקש. כלל יסוד הוא בשיטת משפטנו כי הליך משפטי, של מי שהוכח כי עבר עבירה פלילית, יסתיים בהרשעה. ואולם, לצידו של כלל זה קיים חריג, המאפשר לסיים את ההליך באי-הרשעתו של נאשם שהוכח שביצע עבירה, וניתן להסתפק בצו שירות לתועלת הציבור (ראו, לעניין זה, סעיף 71א(ב) לחוק העונשין; וסעיף 192א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982). בעניין כתב הוטעם, כי המדובר בחריג מצומצם, כאשר ההימנעות מהרשעה תהא מוצדקת אך במקרים חריגים ויוצאי דופן, "שבהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה". עוד נקבע, כי לשם הימנעות מהרשעתו של נאשם יש לבחון את התקיימותם של שני תנאים מצטברים: א. האם ההרשעה פוגעת פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם; ב. האם סוג העבירה מאפשר להימנע מהרשעתו של הנאשם, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה נוספים. המבקש הדגיש, כי הוא אזרח נורמטיבי הנעדר עבר פלילי, ולפיכך טען כי ניתן לוותר על הדרישה לפיה עליו להצביע על נזק הקונקרטי שיגרם לו בשל הרשעתו בדין. לחלופין טען המבקש, כי הוא הוכיח כדבעי את הפגיעה שתיגרם לו כתוצאה מעצם ההרשעה.

להלן אתייחס לטענה, לפיה ראוי לפסוח על הדרישה להצגת נזק קונקרטי העלול להיגרם לנאשם אם יורשע בדין. בשורה ארוכה של פסקי דין נקבע, כי על העותר לאי-הרשעה מוטלת החובה להצביע על כך שהרשעתו תביא לפגיעה קשה וקונקרטית בסיכווי שיקומו, ולתמוך את טענותיו בתשתית ראייתית מתאימה (רע"פ 8627/12 הנסב נ' מדינת ישראל (31.12.2012); רע"פ 2180/14 שמואלי נ' מדינת ישראל (26.4.2014) (להלן: עניין שמואלי); רע"פ 1439/13 קשת נ' מדינת ישראל (4.3.2013)). החובה להצביע על נזק קונקרטי, עולה בקנה אחד עם אופיו המצומצם של החריג שעניינו הימנעות מהרשעה, אשר נועד לחול אך במקרים בהם קיימים טעמים כבדי משקל הנוגעים לשיקומו של הנאשם. כפי שצינתי לאחרונה בעניין שמואלי, שם דובר

בנאשם קטין, כי "אין מקום להניח כי כל הרשעה של קטין צפויה לפגוע, מניה וביה, באופן מהותי באפשרותו להשתקם", ובוודאי שאין מקום להנחה מעין זו, אך משום שמדובר בנאשם נטול עבר פלילי. אימוץ עמדתו של המבקש תוביל לסטייה מהאיזון הבסיסי העומד ביסודו של חריג ההימנעות מהרשעה, ולהחלתו של החריג גם במקרים בהם אין כל סיבה ממשית לכך.

יתר על-כן, אף אם אניח לטובתו של המבקש, ומבלי לקבוע מסמרות בדבר, כי הוא אכן עומד בדרישה הנוגעת לפגיעה בשיקומו, סבורני כי הוא אינו עונה על תנאי השני, שעניינו סוג העבירה ונסיבותיה, דבר שאינו מאפשר לסיים את ההליך באי-הרשעה. המבקש הורשע בכך שבמהלכו של כנס שהיה פתוח לציבור, ונגע להתאגדותם של העובדים במקום עבודתו, הוא תקף באגרופו פעיל המשתייך לארגון עובדים מתחרה. תקיפתו של המתלונן גרמה לחבלה של ממש באחת משיניו והצריכה טיפול רפואי. המבקש ביצע מעשה אלימות חמור, שפגע בכבודו ובשלמות גופו של המתלונן, כמו-גם בזכותו לבטא את דעותיו בפומבי, וכל זאת אך משום שהמתלונן החזיק בדעות המנוגדות לשלו. לצערנו, מעשי אלימות מעין אלו נפוצים למדיי במחוזותינו, והננו עדים, לעיתים קרובות, לחילופי דברים הנוטים להידרדר במהירות לחילופי מהלומות. לפיכך, הנני סבור כי סוג העבירה אותה ביצע המבקש אינו מאפשר להימנע מהרשעתו של המבקש.

9. אשר על כן, דינה של בקשת רשות הערעור להידחות.

ניתנה היום, י"ב בסיון התשע"ד (10.6.2014).

ש ו פ ט